

PÕLVA VALLAVOLIKOGU**OTSUS**

Põlva

05.09.2025 nr 1-4/38

**Arvamus Kurgsoo III turbakaevandamise
keskkonnaloa taotluse keskkonnamõju
hindamise eelhinnangu ja KMH algamata
jätmise otsuse eelnõule**

Keskkonnaamet on võtnud menetlusse Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas (registrikood 10125398, aadress Tehnika tn 4, Parksepa alevik, Võru vald, Võru maakond) Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa nr KL-520336 korrigeeritud taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis 18.12.2023 numbriga DM- 125435-16, edaspidi taotlus). Ettevõtte taotleb keskkonnaluba kaevandamiseks ja vee erikasutuseks.

AS Kagu-Eesti Turvas on turba tootmisega tegelev ettevõtte, kes kaevandab kütte- ja aiandusturvast Põlva ja Võru maakonnas asuvas Kurgsoo turbamaardlas Kuresoo turbatootmisala (keskkonnaloa nr L.MK. VÕ 17041), Kurgsoo I turbatootmisala (keskkonnaloa nr VO-010), Kurgsoo II (keskkonnaloa nr 5) ning Kurgsoo II turbatootmisala (keskkonnaloa nr VO-015) määeraldistel. Nimetatud taotlusega soovib AS Kagu-Eesti turvas laiendada senist kaevandamise tegevust Kurgsoo turbatootmisalal.

Keskkonnaamet edastas 31.07.2025 Põlva Vallavalitsusele ning Võru Vallavalitsusele otsuse eelnõu "Arvamuse küsimine Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algamata jätmise". Lähtudes alljärgnevast, AS Kagu-Eesti Turvas 26.07.2023 poolt esitatud Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusest T/KL-1019745 ning keskkonnamõju hindamise ning keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse ja keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 "Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded" alusel, otsustas Keskkonnaamet jätta algamata Kurgsoo III keskkonnaloa T/KL-1019745 taotlusele keskkonnamõju hindamine.

Keskkonnaameti hinnangul ei ole keskkonnauuringud vajalikud, kavandatava tegevuse erisused või keskkonnameetmed muidu ilmnedä võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks Kurgsoo III keskkonnaloas on järgmised:

1. Puude ja võsa raie kuivendussüsteemide korrastamiseks peab toimuma väljaspool lindude pesitsusperioodi (raierahu periood 01.04–31.07).
2. Vääriselupaigale lähemal kui 50 m uusi kuivenduskraave ei rajata ja olemasolevaid ei rekonstrueerita (v.a eesvoolud), kuivendussüsteemi VEP'i arvelt ei laiendata ning trassiraiega VEP'i ei kahjustata.
3. Põhjendatud kaebuste esitamise korral Keskkonnaametile, tuleb loa omanikul mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel. Kaebuste esitamisel tuleb loa omajal aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale.

4. Kurgsoo III turbatootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid.
5. Lubatud tööaeg turba tootmisalal on tööpäeviti 5.30–18.00, st turba väljavedu. Võimalusel tuleb vältida töötamist nädalavahetustel ja riigipühadel.
6. Tolmu tekke ja leviku vähendamiseks seada leevendava meetmena karjäärisisestel teedel kui ka karjääri juurde viival teel transpordivahendite liikumise kiiruspiirangu 30 km/h, karjäärisiseseid teid tuleb niisutada, kui nähtav teetolm kandub väljaspoole karjääriala.
7. Kurgsoo III turba tootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid.
8. Võimalike reostuste likvideerimiseks peavad olema karjääris vajalikud vahendid.
9. Turbaheljumi edasikandumise vältimiseks eesvoolu tuleb turbatootmisalalt ära juhitav kuivendusvesi juhtida läbi settebasseinide. Settebasseine peab regulaarselt (vähemalt kord aastas ning minimaalse vooluveehulga perioodil) puhastama.

Põlva Vallavolikogu leiab, et Aktsiaseltsi Kagu-Eesti Turvas taotlus vastab maapõuseaduses ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses kehtestatud (edaspidi KeHJS) nõuetele, sh sisaldab vajalikku keskkonnateavet (KeHJS § 6¹ lg 1). Keskkonnaamet on järginud KeHJS § 11 eeldusi – taotlus ja eelhinnang edastati arvamuse andmiseks kohalikele omavalitsustele. Põlva Vallavolikogu ja Võru Vallavalitsus andsid tingimusliku nõusoleku, mille tingimused on aktsepteeritud kirjalikult taotleja poolt (DM-125435-29, 21.06.2025). Olulist ebasoodsat keskkonnamõju ei ole oodata, kui järgitakse etteantud tingimusi ja meetmeid. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud ning rakendatud ja planeeritud on leevendusmeetmed, mis maandavad võimalikku mõju.

Eelnevast tulenevalt, lähtudes Keskkonnaameti 31.07.2025 esitatud Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõust, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 2³ lõike 1, § 11 lõike 2² ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 2 alusel, arvestades AS Kagu-Eesti Turvas 26.07.2023 poolt esitatud Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlust T/KL-1019745, Põlva Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Nõustuda Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõju hindamise eelhinnangu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõuga.
2. Otsus jõustub teatavakstegemisest.
3. Otsuse peale võib esitada Põlva Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saama, või esitama kaebuse Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Georg Pelisaar
volikogu esimees

Seletuskiri Põlva Vallavolikogu 05.09.2025 otsuse eelnõu nr 1-4/38 "Arvamus Kurgsoo III turbakaevandamise keskkonnaloa taotluse keskkonnamõju hindamise eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõule" juurde

Sissejuhatus ja eelnõu sisu

Keskkonnaamet on võtnud menetlusse Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas (registrikood 10125398, aadress Tehnika tn 4, Parksepa alevik, Võru vald, Võru maakond) Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa nr KL-520336 korrigeeritud taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis 18.12.2023 numbriga DM- 125435-16). Ettevõtte taotleb keskkonnaluba Kurgsoo III turbatootmisalalt vähe- ja hästilagunenud turba kaevandamiseks ning kuivendusvee juhtimiseks suublasse.

AS Kagu-Eesti Turvas on turba tootmisega tegelev ettevõtte, kes kaevandab kütte- ja aiandusturvast Põlva ja Võru maakonnas asuvas Kurgsoo turbamaardlas Kuresoo turbatootmisala (keskkonnaloa nr L.MK. VÕ 17041), Kurgsoo I turbatootmisala (keskkonnaloa nr VO-010), Kurgsoo II (keskkonnaloa nr 5) ning Kurgsoo II turbatootmisala (keskkonnaloa nr VO-015) määeraldistel. Käesoleva taotlusega soovib AS Kagu-Eesti turvas laiendada senist kaevandamise tegevust Kurgsoo turbamaardlas.

Põlva Vallavolikogu 18.04.2024 otsusega nr 1-3/11 otsustati nõustuda Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa andmisega järgnevatel tingimustel:

1. Keskkonnaloa väljastamisel tuleb määratleda leevendusmeetmed rohevõrgustiku toimivuse pidevaks tagamiseks.
2. Puude ja võsa raie kuivendussüsteemide korrastamiseks peab toimuma väljaspool lindude pesitsusperioodi (raierahu periood 01.04–31.07).
3. Vääriselupaigale lähemal kui 50 m uusi kuivenduskraave ei rajata ja olemasolevaid ei rekonstrueerita (v.a eesvoolud), kuivendussüsteemi VEP'i arvelt ei laiendata ning trassiraiega VEP'i ei kahjustata.
4. Kaebuste esitamisel tuleb loa omanikul aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale.
5. Kurgsoo III turbatootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid.

Võru Vallavalitsus nõustus 25.04.2024 korraldusega Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas keskkonnaloa taotlusega järgmistel tingimustel:

1. Lubatud tööaeg turbatootmisalal on tööpäeviti 5.30–18.00, st turba väljavedu. Võimalusel tuleb vältida töötamist nädalavahetustel ja riigipühadel.
2. Tolmu tekke ja leviku vähendamiseks seada leevendava meetmena karjäärisisestel teedel kui ka karjääri juurde viival teel transpordivahendite liikumise kiiruspierangu 30 km/h, karjäärisiseseid teid tuleb niisutada, kui nähtav teetolm kandub väljaspoole karjääriala.
3. Kaebuste esitamisel tuleb loa omanikul aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes mõõta mürataset kaebuse esitaja katastriüksusel ning piirnormide ületamisel korraldada koheselt karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale.
4. Kurgsoo III turbatootmisalale tuleb tuleohutuse tagamiseks rajada tulekustutuse veevõtu kohad või võtta kasutusele veemahutid.
5. Võimalike reostuste likvideerimiseks peavad olema karjääris vajalikud vahendid.

Keskkonnaamet edastas 06.06.2024 pöördumise "Arvamuse küsimine kohalike omavalitsuste tingimuste täitmise kohta" Kurgsoo III turbatootmisalal kaevandamiseks taotletava keskkonnaloa

taotleja poole ja palus edastada hiljemalt 05.07.2024 kuupäevaks kõigi Põlva ja Võru Vallavalitsuse poolt esitatud tingimuste kohta selgitused, kuidas neid tingimust plaanitakse täita.

Keskkonnaameti 16.04.2025 kirja "Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele lisateabe küsimine, keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaja ja menetlustähtaja pikendamine" alusel on Keskkonnaameti hinnangul kaevandamisel saadav eeldatav lisandväärtus väiksem kui ökoloogiline kahju. Arvestades, et taotluse kohaselt on tegemist osaliselt mahajäetud turbatootmisväljakutega, on märgitud ka, et taotletav maa-ala on metsamaa ning ala kuulub seisundiklassi 3, siis kaalutluse tulemusel leiti, et loodusvara kasutus pole otstarbekas ja säästlik ning sellest kaalutlusest lähtuvalt esineb loa andmisest keeldumise alus. Keskkonnaloa andja keeldub keskkonnaloa andmisest, kui loa alusel kavandatava tegevuse käigus kasutatakse loodusvarasid ebaotstarbekalt või põhjustatakse loodusvarade seisundi olulist halvenemist, arvestades taastuva ja taastumatu loodusvara säästva kasutamise põhimõtet (MaaPS § 55 lg 1 koosmõjus KeÜS § 52 lg 1 p 7). Keskkonnaamet soovitas kaasata protsessi majandusanalüütiku. Keskkonnaameti arvutused tuginevad turbakaevandamise lisandväärtusele, mis on Eesti keskmine ning andmete põhjal, mis pärinevad aastatest 2020–2022. Keskkonnaamet ootas lisainfot hiljemalt 16.06.2025.

Arvestades, et Keskkonnaamet ootas ettevõttelt Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas lisaandmete esitamist tähtajaga 16.06.2025, pikendas Keskkonnaamet Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega kuni 16.09.2025 ja pikendas menetlustähtaega kuni 16.11.2025.

Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas esitas 15.05.2025 Keskkonnaametile dokumendi "Taotletava Kurgsoo III turbatootmisala kaevandatava turba lisandväärtus" vastavalt Keskkonnaameti 16.04.2025 kirjale.

Keskkonnaamet edastas 31.07.2025 kirja Põlva Vallavalitsusele, milles küsiti Põlva Vallavalitsuse arvamust Kurgsoo III turbakaevandamise keskkonnaloa taotluse keskkonnamõjude hindamise eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu arvamuse saamiseks hiljemalt 29.08.2025.

Keskkonnaamet esitas 01.08.2025 Maa- ja Ruumiametile täiendava kooskõlastuse küsimise. Keskkonnaamet palus lähtuda Maa- ja Ruumiametil keskkonnaloa taotluse viimasest versioonist, kus Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotlusel on toodud ärajuhitavad vooluhulgad Kurgsoo II ja Kurgsoo III turbatootmisaladelt kokku.

Maa- ja Ruumiamet esitas 11.08.2025 vastuse Keskkonnaameti täiendavale kooskõlastusele. Settebasseinide projekteerimisel ja rajamisel tuleb arvestada, et suublasse juhitava vee kvaliteet peab vastama Keskkonnaministri 08.11.2019 määruses nr 61 "Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise koha, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused" (RT I, 12.11.2019, 6) esitatud piirnormidele. Settebasseinide võimalikud asukohad on märgitud vee erikasutusloa taotluse plaanile ning nende täpsemad parameetrid määratakse koostatavas kaevandamise projektis. Maa- ja Ruumiametil puudusid vastuväited Kurgsoo III turbatootmisala täiendava keskkonnaloa taotlemisele.

Põlva Vallavalitsus saatis 26.08.2025 Keskkonnaametile palve pikendada Kurgsoo III turbakaevandamise keskkonnaloa taotluse keskkonnamõjude hindamise eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu arvamuse esitamist kuni 29.09.2025 kuupäevani. Keskkonnaamet nõustus tähtaja pikendamisega ning paluvad esitada arvamus hiljemalt 29.09.2025.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 11 lõike 2² kohaselt enne KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja lõikes 2¹ viidatud tegevuse keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamist peab otsustaja küsima seisukohta kõigilt asjaomastelt asutustelt, esitades neile seisukoha võtmiseks eelhinnangu ning keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse eelnõu.

KeHJS § 2³ lõike 1 asjaomased asutused on asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi või kavandatava tegevuse rakendamisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju tõenäoliselt puudutab või kellel võib olla põhjendatud huvi eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju vastu. Eelmises lauses nimetatud asutuste hulka võivad olenevalt strateegilise planeerimisdokumendi või kavandatava tegevuse iseloomust kuuluda ka kohaliku omavalitsuse üksus ning teised asjaomased asutused.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 2 õigusaktiga kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsuse üksuse või kohaliku omavalitsuse organi pädevusse antud küsimused otsustab omavalitsusüksuse nimel volikogu, kes võib nende küsimuste lahendamise volitada valla- või linnavalitsusele või volikogu poolt määratud osavalla või linnaosa esinduskogule, ametiasutusele, asutuse struktuuriüksusele või ametnikule.

Põlva Vallavolikogu leiab, et Aktsiaseltsi Kagu-Eesti Turvas taotlus vastab maapõuseaduses ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses kehtestatud (edaspidi KeHJS) nõuetele, sh sisaldab vajalikku keskkonnateavet (KeHJS § 6¹ lg 1). Keskkonnaamet on järginud KeHJS § 11 eeldusi – taotlus ja eelhinnang edastati arvamuse andmiseks kohalikele omavalitsustele. Põlva ja Võru vallavalitsused andsid tingimusliku nõusoleku, mille tingimused on aktsepteeritud kirjalikult taotleja poolt (DM-125435-29, 21.06.2025). Olulist ebasoodsat keskkonnamõju ei ole oodata, kui järgitakse etteantud tingimusi ja meetmeid. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud ning rakendatud ja planeeritud on leevendusmeetmed, mis maandavad võimalikku mõju.

Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine

Eelnõu on Põlva Vallavalitsuse poolt heaks kiidetud 09.09.2025 ja edastatud menetlemiseks Põlva Vallavolikogule.

Otsuse jaotuskava

E-kirja teel Keskkonnaametile info@keskkonnaamet.ee

Delta kaudu teadmiseks Birgit Purga, Mihkel Kala, Arne Tilk

Eelnõu koostaja

Kärt Kolpakov

keskkonnaspetsialist